

Notitie : Quickscan Flora en Fauna ‘De Buitenplaats’ te Leusden

Datum : 6 februari 2017
 Contactpersoon : Sven Vosselman
 opdrachtgever
 Projectnummer : 211x085959
 Opgesteld door : Reinoud Vermoolen
 Controle door : Ineke Kroes

Er zijn plannen om het braakliggende gebied ‘De Buitenplaats’, gelegen tussen het Kwekerspad en de Ursulineweg te Leusden, te herontwikkelen als bedrijventerrein. Bij ruimtelijke planvorming is een toetsing aan de natuurwetgeving verplicht. Door middel van een verkennend flora- en faunaonderzoek is een beoordeling gemaakt van de effecten die het plan zal hebben op beschermde natuurwaarden. Hierdoor wordt duidelijk of het plan in overeenstemming is met de natuurwetgeving.

Natuurbescherming in Nederland

De bescherming van de natuur is per 1 januari 2017 in Nederland vastgelegd in de Wet Natuurbescherming (Wnb). Deze wet vormt voor wat betreft soortenbescherming en gebiedsbescherming een uitwerking van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Daarnaast vindt beleidsmatige gebiedsbescherming plaats door middel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN), de voormalige Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Gebiedsbescherming vanuit de Wet Natuurbescherming

De Wet Natuurbescherming, heeft voor wat betreft gebiedsbescherming betrekking op de Europees beschermde Natura 2000-gebieden en de Beschermde natuurmonumenten. De Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden worden in Nederland gecombineerd als Natura 2000-gebieden aangewezen. Als er naar aanleiding van projecten, plannen en activiteiten mogelijkwerijs significante effecten optreden, dienen deze vooraf in kaart gebracht en beoordeeld te worden. Projecten, plannen en activiteiten die mogelijk een negatief effect hebben op de beschermde natuur in een Nature 2000-gebied (of Beschermde natuurmonument) zijn vergunningsplichtig.

Gebiedsbescherming vanuit Provinciaal beleid

De provinciale groenstructuur als onderdeel van het Nationale Natuurnetwerk (voormalige EHS) is vastgelegd in de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie en de regels hiervoor, waaraan dient te worden voldaan, zijn opgenomen in de Provinciale Ruimtelijke Verordening van 2013. Het Nationale Natuurnetwerk is een robuust netwerk van natuurgebieden en tussenliggende verbindingzones. Dit netwerk bestaat uit bestaande natuurgebieden, nieuw aan te leggen natuur en verbindingzones tussen de gebieden. Ook de beheergebieden voor agrarisch natuurbeheer behoren hiertoe. De feitelijke beleidsmatige gebiedsbescherming vindt plaats middels de uitwerking van het provinciaal beleid in de gemeentelijke bestemmingsplannen.

Soortenbescherming vanuit de Wet Natuurbescherming

De soortenbescherming heeft betrekking op alle in Nederland in het wild voorkomende zoogdieren, (trek)vogels, reptielen en amfibieën, een aantal vissen, libellen en vlinders, enkele bijzondere en min

of meer zeldzame ongewervelde diersoorten en een aantal vaatplanten. Voor alle soorten, dus ook voor de soorten die niet onder de aangewezen bescherming vallen, of die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt de zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 1.10 Wnb). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aan aanwezige soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er een ontheffing of vrijstelling is verleend.

Vanaf 1 januari 2017 moet, onder de Wet Natuurbescherming, bij ruimtelijke ontwikkelingen naast de zorgplicht ook rekening gehouden worden met juridisch zwaarder beschermde soorten vanuit nationaal en Europees oogpunt. Beschermde soorten vanuit nationaal oogpunt betreffen soorten uit 'bijlage A en B' van de Wet Natuurbescherming. Beschermde soorten vanuit Europees oogpunt betreffen soorten uit Bijlage IV van de Habitatrichtlijn, de soorten uit Bijlage 1 en 2 Verdrag van Bern, en Bijlage 1 verdrag van Bonn, en alle in Europa inheemse vogels (Vogelrichtlijn).

Op de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' van het Ministerie van LNV (augustus 2009) wordt onderscheid gemaakt in verschillende categorieën vogelnesten. Van de meeste vogelsoorten zijn de nesten uitsluitend beschermd wanneer deze tijdens de broed- en nestperiode in gebruik zijn. Het gaat om soorten die jaarlijks nieuwe nesten maken. Van een aantal soorten roofvogels en uilen, koloniebroeders en gebouw bewonende vogelsoorten ('categorie 1-4 soorten') zijn de nesten en de functionele leefomgeving jaarrond beschermend. Tenslotte is er een categorie nesten van vogelsoorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed, maar die over voldoende flexibiliteit beschikken om, als die broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen ('categorie 5-soorten'). Vooralsnog is het uitgangspunt dat deze indeling gehandhaafd blijft, totdat de provincies deze hebben aangepast en vastgesteld.

Komen soorten van de hierboven genoemde beschermingsregimes voor, dan is de eerste vraag of de voorgenomen activiteit effecten heeft op de beschermde soorten. Treden er effecten op, dan dient er gekeken te worden of er vrijstelling verleend kan worden (al dan niet door te werken volgens een goedgekeurde gedragscode), of dat er een alternatieve oplossing mogelijk is waardoor er geen negatief effect kan plaatsvinden. Indien dit niet mogelijk is, zal ontheffing aangevraagd moeten worden op basis van een geldig wettelijk belang, waarbij de gunstige staat van instandhouding van beschermde soorten niet in het geding komt. De ontheffing kan dan onder voorwaarden worden verleend.

Werkwijze quickscan flora en fauna

In de quickscan zijn de gevolgen van de ruimtelijke ingreep afgezet tegen de aanwezige natuurwaarden vanuit de Wet Natuurbescherming en planologisch beschermde natuurwaarden. Deze werkwijze vloeit voort uit de brochure 'Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen' van het Ministerie van Economische Zaken van december 2016.

Om een beeld te krijgen van de natuurwaarden is op 11 januari en 3 februari 2017 door een ecooloog van BRO¹ een verkennend veldbezoek gebracht aan het plangebied. Mogelijke verblijfplaatsen en sporen van dieren zijn onderzocht. Hierbij is onder andere gebruik gemaakt van de checklist aanwezigheid (inschatten mogelijke aanwezigheid vleermuizen in vooronderzoek natuurwetgeving)

¹ BRO is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus en heeft als doel kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging. Onze werkzaamheden voeren wij dan ook uit volgens de door het NGB vastgestelde gedragscode (versie juni 2008, aangevuld in februari 2010). De medewerkers binnen de discipline ecologie voldoen aan de door het Ministerie van EZ genoemde voorwaarden voor ter zake deskundigen op het gebied van ecologisch onderzoek.

uit het Vleermuisprotocol versie 25 maart 2013. Naast een veldbezoek is er een bronnenonderzoek gedaan. Voor dit bronnenonderzoek is onder meer gebruik gemaakt van de quickscanhulp (quickscanhulp.nl). De quickscanhulp geeft een overzicht van gegevens (van de afgelopen vijf jaar) uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens.

Aan de hand van het uitgevoerde onderzoek is vervolgens beoordeeld welke beschermde soorten daadwerkelijk voor (kunnen) komen binnen het plangebied en is er vervolgens een inschatting gemaakt van de effecten van de ruimtelijke ontwikkeling op beschermde natuurwaarden.

Beschrijving van het plangebied

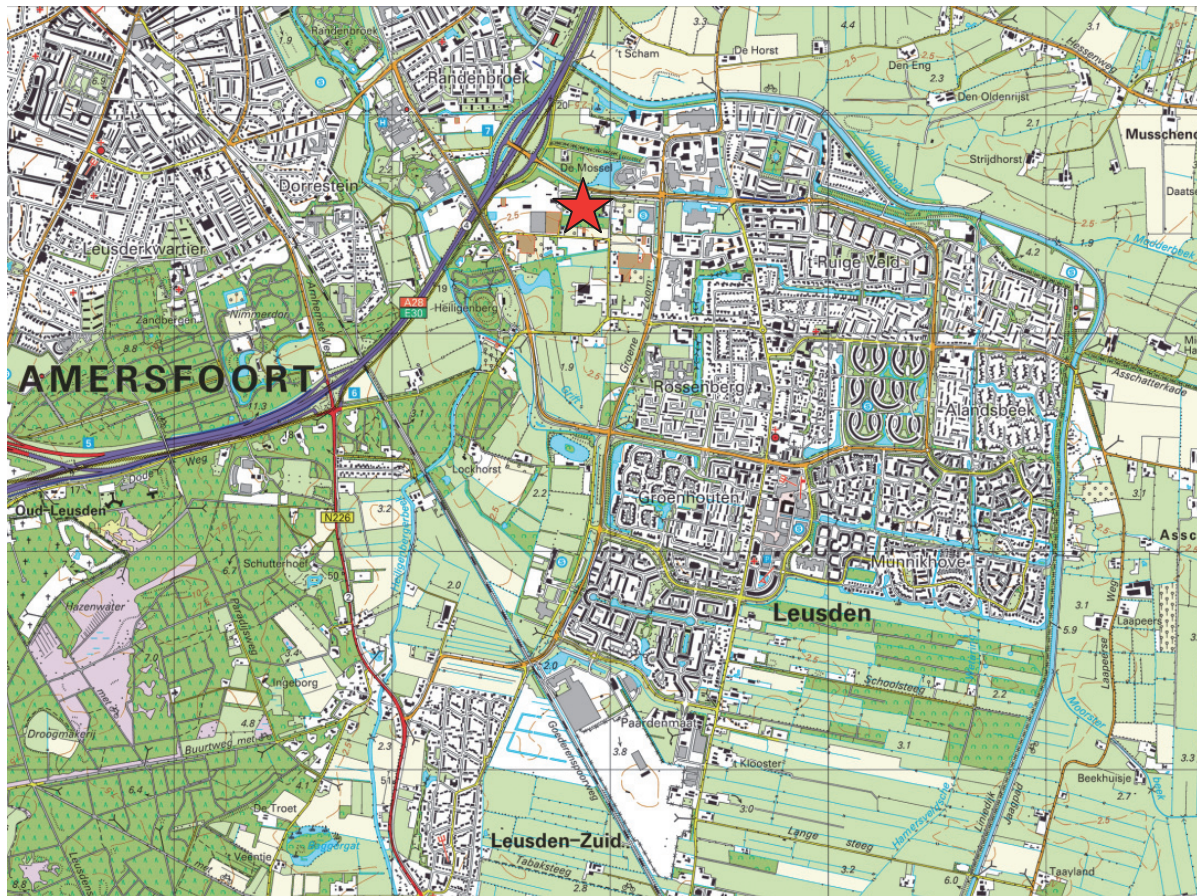
De beschrijving van het plangebied omvat de ligging, de huidige situatie en de toekomstige situatie.

Ligging van het plangebied

De locatie van het plangebied bevindt zich ten zuiden van de Randweg, ingeklemd tussen het Kwekerspad en de Ursulineweg te Leusden. De Amersfoortcoördinaten van het midden van het plangebied zijn X= 156,872, Y= 461,563. Het plangebied is rood omkaderd weergegeven op de luchtfoto (figuur 1) en weergegeven als een rode ster op de topografische kaart (figuur 2).

Figuur 1: Luchtfoto met begrenzing plangebied (rood omlijnd).

Figuur 2: Topografische kaart plangebied (rode ster).

Huidige situatie

Het plangebied ligt aan de rand van de bebouwde kom van Leusden, langs de zuidrand van de doorgaande Randweg. Op het plangebied was in het verleden een kwekerij gevestigd, en dat is nog te zien aan de indeling.

Het plangebied bestaat uit grofweg twee delen; een noordelijke deel, voorheen met bebouwing en nu een sterk overgroeid braakliggend terrein met ernstig verruigde delen (braamstruwelen en groenblijvende struiken/bomen en restanten van kweekmateriaal waaronder bamboe, conifeer en liguster) en opschietende jonge boompjes op plekken waar enkele jaren geleden bebouwing stond.

De zuidelijke helft van het plangebied bestaat uit twee stroken groen, met per strook hetzelfde type begroeiing. Op de meest zuidelijke strook is de opgaande houtige begroeiing kort gehouden (Foto 1 en 2). De aangrenzende strook bestaat grotendeels uit opgaand (jong) loofbos met hier en daar eiken maar vooral veel berken (diameter <30 cm). Langs de westrand van het plangebied, langs het Kwekerspad, staan oudere bomen (gemengd hout, o.a. zomereik en beuk) en langs de noordzijde, parallel aan de Randweg loopt een aarden wal met hakhout (waaronder hazelaar en zwarte els). Verharding ontbreekt binnen het plangebied, op een restant van een betonnen muur langs de noordostrand na (deze is bijna geheel overgroeid). Binnen het plangebied is oppervlaktewater beperkt tot periodiek water in de greppel welke het noordelijke verruigde deel scheidt van de opgaande houtopstand in het zuidelijke deel en een regenton. Langs de noordzijde en rondom het zuidelijk deel van het plangebied lopen smalle watergangen.

De volgende afbeeldingen (Foto 1 t/m 18) geven een impressie van het plangebied en de directe omgeving.

Foto 1, strook verwijderde opgaande begroeiing langs de Ursulineweg, in het zuidelijk deel van het plangebied. Foto genomen vanaf het doodlopende stuk van de Ursulineweg.

Foto 2. De strook verwijderde opgaande begroeiing met op de achtergrond een strook jonge berken, parallel aan deze strook verwijderde opgaande begroeiing. Foto genomen vanaf de hoek Ursulineweg- Kwekerspad.

Foto 3: Opgaand jong loofbos (berk) in zuidelijke deel plangebied

Foto 4: Scheiding tussen bramenruigte in noordelijk deel plangebied en jong loofbos (vnl. berk) in zuidelijke deel plangebied

Foto 5: Verwilderde groenblijvende struiken in zuidelijke rand noordelijk deel plangebied

Foto 6: Greppel tussen noordelijk en zuidelijk deel plangebied

Foto 7. Waterhoudende sloot langs het Kwekerspad, aan de westzijde van het plangebied.

Foto 8: Enkele zomereiken in westrand plangebied langs het Kwekerspad. Deze eiken zijn niet vrij van kleine holtes.

Foto 9: Rietruigte en braamstruweel in westrand plangebied, langs de oprit vanaf de carpoolplaats. Kijkrichting naar zuidoosten.

Foto 10. Opslag van jonge boompjes op braakliggende deel in noordoosthoek plangebied. kijkrichting naar noordwesten

Foto 11. Ruigtebegroeiing in het noordelijk deel van het plangebied, kijkrichting naar het zuiden

Foto 12. Ruigtebegroeiing in het noordelijk deel van het plangebied. In dit deel is de bodem erg vochtig, hier staat op meerdere plekken riet.

Foto 13. Zicht op het noordelijk deel van het plangebied, gezien vanaf de carpoolplaats. Er staan een paar beuken, die niet vrij zijn van holtes.

Foto 14. Holte in een van de beuken aan de westrand van het plangebied.

Foto 15. Groenstrook tussen de oprit naar de Randweg en het struweel van het plangebied.

Foto 18. Groenstrook tussen de Randweg en het struweel in het noordelijk deel van het plangebied. Op de voorgrond het fietspad.

Foto 17. Noordoostrand plangebied langs de Randweg met houtwal en overwoekerde betonnen muur, kijkrichting naar oosten

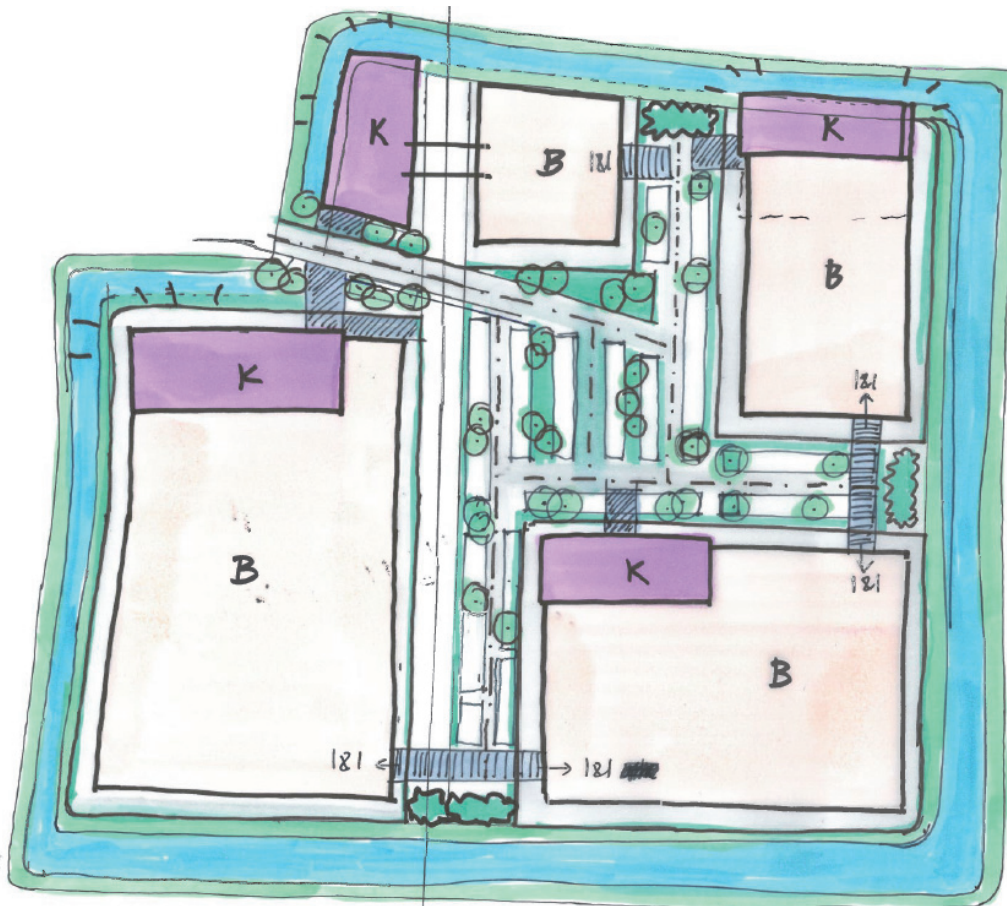
Foto 18: Hakhout noordwestrand plangebied, kijkrichting naar zuidoosten, parallel aan de randweg.

Toekomstige (geplande) situatie

De gewenste ontwikkeling van het plangebied betreft de realisatie van bedrijfskavels en bijbehorende infrastructuur (toegangswegen en parkeerplaatsen). Hiervoor zullen bomen, struiken en ruigtebegroeiing worden verwijderd, de bovengrond vergraven en wallen en greppels geëgaliseerd. Rondom het plangebied zal een nieuw aan te leggen watergang gesitueerd, waarop de huidige

watergang op aangetakt kan worden dan wel naartoe verlegd wordt. Dwars door het plangebied zal een strook groen gerealiseerd worden.

Zie de volgende afbeelding (afbeelding 13) voor een impressie van de toekomstige situatie (schetssteekening). **PM vervangen na ontvangst nieuw stedenbouwkundig model Annelies**

Figuur 3: Schetsontwerp toekomstige inrichting plangebied.

Toetsing gebiedsbescherming

Wettelijke gebiedsbescherming (Wnb)

Het dichtstbijzijnde wettelijke beschermde natuurgebied, het Natura 2000-gebied Arkemheen, bevindt zich op 9,5 kilometer afstand van het plangebied. Gezien de afstand en de aard van de ontwikkeling zijn negatieve effecten op dit Natura 2000-gebied op voorhand uitgesloten. Een mogelijk effect van een toename in stikstofdepositie als gevolg van de ontwikkeling op overige Natura 2000-gebieden wordt eveneens op voorhand uitgesloten, gezien de (zeer) grote afstand tot Natura 2000-gebieden waar voor stikstofgevoelige habitattypen en soorten voorkomen (en zijn aangewezen) in relatie tot de kleinschaligheid van de ontwikkeling. In de verdere planvorming dient dan ook geen rekening gehouden te worden met de Wet Natuurbescherming.

Planologische gebiedsbescherming (NNN)

Het plangebied ligt geheel buiten het Nationale Natuurnetwerk. Door de ontwikkelingen worden er geen wezenlijke kenmerken en waarden aangetast van het provinciale Natuurnetwerk. De planvorming heeft verder geen invloed op planologische beschermde gebieden.

Toetsing soortbescherming

Vaatplanten

Het plangebied bestaat uit braakliggend terrein met opslag van jonge boompjes (els e.d.), ruigtebegroeiing van met name bramen, verwilderde groenblijvende struiken en boompjes, hakhout en hoog opgaande bomen. Binnen het plangebied zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen zoals de uit de omgeving bekende muurbloem (Wnb-andere soorten). Overige beschermde soorten zijn gezien de ongeschikte standplaatsen binnen het plangebied niet te verwachten. Negatieve effecten voor beschermde vaatplanten zijn op voorhand uit te sluiten.

Grondgebonden zoogdieren

Het plangebied vormt mogelijk geschikt leefgebied voor enkele nationaal beschermde grondgebonden zoogdiersoorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt zoals egel, mol en huisspitsmuis. Van de Europees beschermde soorten of nationaal beschermde soorten waarvoor geen vrijstelling geldt, zijn uitsluitend de boommarter en de das (beide Wnb-andere soorten) bekend uit de directe omgeving. Hiervan zijn echter geen sporen of verblijfplaatsen aangetroffen. Deze worden overigens ook niet verwacht voor te komen binnen het plangebied gezien de aanwezige ongeschikte biotoop. Voor de das is het gebied te nat. Er zijn geen geschikte bomen met holten, die groot genoeg zijn om te dienen als vaste rust- of verblijfplaats voor de boommarter.

Effectbeoordeling

Het plangebied biedt geen geschikt habitat voor strenger beschermde soorten zoals de boommarter of de das, die beide in de omgeving voorkomen. Negatieve effecten voor strenger beschermde diersoorten zijn uitgesloten. Voor de te verwachten beschermde soorten binnen het plangebied geldt een provinciale vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. In het kader van de algemene zorgplicht is het wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen. Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden van individuen te voorkomen. In het kader van de algemene zorgplicht zijn hier echter geen specifieke maatregelen nodig.

Vleermuizen

Uit het plangebied en/of nabije omgeving (0-1 km) zijn waarnemingen bekend van gewone en ruige dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, gewone grootoorvleermuis en watervleermuis (Wnb-hrl). Alle soorten vleermuizen zijn Europees beschermde soorten, hiervoor geldt geen provinciale vrijstelling. Tijdens het veldbezoek is gelet op de aanwezigheid van potentiële vaste verblijfplaatsen voor vleermuizen binnen het plangebied. Er is geen bebouwing aanwezig, waarmee vaste rust- en verblijfplaatsen voor gebouwbewonende vleermuizen is uitgesloten. Er zijn echter langs het Kwekerspad wel bomen met geschikte holtes voor boombewonende vleermuizen. Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen, er is ruimschoots opgaand groen binnen het plangebied.

De bomen en opgaande houtige begroeiing langs de randen van het plangebied vormen lijnvormige elementen waarlangs vleermuizen een vliegroute kunnen hebben.

Effectbeoordeling

Binnen het plangebied zijn mogelijk vaste rust- en verblijfplaatsen voor boombewonende vleermuizen in de beuken en eiken langs het Kwekerspad. Indien deze bomen verdwijnen kunnen negatieve effecten niet worden uitgesloten. Ook zijn mogelijk vliegroutes en/of foerageergebied voor vleermuizen aanwezig. Er is echter in de omgeving ruim voldoende alternatief foerageergebied aanwezig. En indien dit foerageergebied verdwijnt, is de vliegroute niet meer van belang, gezien de geïsoleerde ligging van de houtige beplanting wat als foerageergebied dient en waar de vleermuizen heen zouden vliegen.

Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn rond het plangebied enkele algemeen voorkomende vogels waargenomen waaronder roodborst, merel en pimpelmees. Er zijn geen grote takkennesten aangetroffen in de bomen binnen het plangebied. In de nabije omgeving (op 0-1 km afstand van het plangebied) zijn waarnemingen bekend van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten zoals sperwer, buizerd, gierzwaluw en huismus. Binnen het plangebied zijn voor geen van deze soorten nesten noch geschikte nestplaatsen aangetroffen. Het plangebied is dermate overgroeid, dat het nagenoeg ongeschikt is als foerageergebied voor roofvogels. Negatieve effecten voor vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten zijn dan ook op voorhand uit te sluiten.

Effectenbeoordeling

De rijkelijk aanwezige begroeiing in de vorm van bomen en struiken kunnen als nestlocatie worden gebruikt door algemeen voorkomende soorten broedvogels. Met uitvoering van werkzaamheden in de directe omgeving van de genoemde groenelementen kan verstoring van broedende vogels plaatsvinden. Door werkzaamheden hier buiten de broedperiode (als broedseizoen kan de periode tussen half maart en half augustus globaal worden aangehouden) uit te voeren dan wel te starten, of door voorafgaand aan de werkzaamheden te controleren of er broedende vogels aanwezig zijn, wordt de kans op negatieve effecten weggenomen. Indien op een locatie geen bewoonde nesten, broedende of nestelende vogels aanwezig zijn, mogen ook tijdens het broedseizoen werkzaamheden worden uitgevoerd. Indien bewoonde nesten, legsels of nestjongen aanwezig zijn, dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden tot nadat de jongen zijn uitgevlogen. Negatieve effecten voor broedende vogels zijn hierdoor uit te sluiten.

Vissen, amfibieën en reptielen

Binnen het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig, met uitzondering van de omringende sloten. Deze sloten blijven intact. De kwaliteit van het water is niet van zodanige aard dat er beschermde vissen of strenger beschermde amfibieën of reptielen zijn te verwachten, zoals de uit de omgeving bekende poelkikker en kamsalamander en ringslang. De sloten kunnen mogelijk wel geschikt zijn als voortplantingsplaats voor algemeen voorkomende amfibieën met een provinciale vrijstelling.

Het plangebied vormt geschikt leefgebied voor de in de omgeving aanwezige alpenwatersalamander. Overige beschermde soorten reptielen, zoals de uit de omgeving bekende hazelworm en levendbarende hagedis (Wnb-andere soorten) zijn gezien het aanwezige ongeschikte habitat niet te verwachten binnen het plangebied. Negatieve effecten voor reptielen zijn dan ook op voorhand uit te sluiten.

Effectenbeoordeling

De alpenwatersalamander kan mogelijk gebruik maken van het plangebied. Indien gewerkt wordt met een passende gedragscode/ecologisch werkprotocol zijn negatieve effecten voor de alpenwatersalamander uit te sluiten.

Beschermde ongewervelde diersoorten

Het plangebied vormt geen geschikt leefgebied voor ongewervelden zoals zeldzame soorten dagvlinders of libellen vanwege het ontbreken van geschikte waardplanten en/of habitat. Negatieve effecten voor beschermde ongewervelde soorten zijn daarmee op voorhand uit te sluiten.

Conclusie en aanbevelingen

- Het plangebied vormt mogelijk geschikt leefgebied voor enkele nationaal beschermde grondgebonden zoogdiersoorten zoals egel, mol en huisspitsmuis. Voor de genoemde soorten geldt een

provinciale vrijstelling van de Wet Natuurbescherming bij ruimtelijke ontwikkelingen. Hiervoor geldt echter wel de algemene zorgplicht.

- Binnen het plangebied zijn mogelijk vaste rust- en verblijfplaatsen voor boombewonende vleermuizen aanwezig in de bomen langs het Kwekerspad. Indien deze bomen verdwijnen kunnen negatieve effecten niet worden uitgesloten. In dat geval is nader onderzoek naar vaste rust of verblijfplaatsen voor vleermuizen noodzakelijk.
- Ook zijn mogelijk vliegroutes en/of foerageergebied voor vleermuizen aanwezig. Er is echter in de omgeving ruim voldoende alternatief foerageergebied aanwezig. En indien dit foerageergebied verdwijnt, is de vliegroute niet meer van belang, gezien de geïsoleerde ligging van de houtige beplanting wat als foerageergebied dient en waar de vleermuizen heen zouden vliegen.
- De alpenwatersalamander kan mogelijk gebruik maken van het plangebied. Indien gewerkt wordt met een passende gedragscode/ecologisch werkprotocol zijn negatieve effecten voor de alpenwatersalamander uit te sluiten.
- Binnen het plangebied zijn geen beschermde soorten vaatplanten, vogels met jaarrond beschermde nesten, vissen, reptielen, en overige ongewervelden (zoals bijv. zeldzame dagvlinders en libellen) te verwachten. Negatieve effecten voor deze soortgroepen zijn op voorhand uitgesloten met inachtneming van de zorgplicht.
- In het kader van de algemene zorgplicht is het noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor aanwezige individuen. Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden van individuen te voorkomen. Er zijn hier geen specifieke maatregelen nodig voor de verschillende soortgroepen.